

#15

Bedrijvig Brussel

Deze wandeling vat aan bij het metrostation 'Ijzer' op metrolijn 2. De wandeling duurt ongeveer een uur.

Kies in het metrostation 'Ijzer' uitgang 'Ijzerplein'. Als je op het niveau van de ticketautomaten bent neem je de uitgang 'Helihavenlaan'. Je komt boven aan een omheining met kleurige versieringen. Loop rechts en daarna direct links de Helihavenlaan in tot bij de eerste appartementstoren.

Er is niet veel meer van te merken maar rond deze plek heeft er zich op 5 mei 1835 een historische gebeurtenis afgespeeld: het vertrek van de eerste publieke trein op het Europese vasteland! De stoomtrein pufte van Brussel naar Mechelen en kon een snelheid aan van 40 kilometer per uur. De eerste rit verliep echter dubbel zo lang uit vrees voor paniek bij de reizigers, gezien die adembemennende snelheid! Aan het vertrekpunt werd later **het station 'Groendreef'** (1) opgericht. Dit stond waar nu de brandweerkazerne is, aan de overkant van de straat. Dit station was in feite het eerste "Noordstation" van Brussel. Het werd in 1957 afgebroken. De vrijgekomen terreinen werden in 1958 gebruikt als helikopterhaven. Sabena transporteerde van hieruit bezoekers naar de Wereldtentoonstelling op de Heizel.

Neem vlak voor de appartementstoren de Schipperijkaai naar links. Je loopt naar de ingang van de **'Boerderij van het Maximiliaanpark'** (2). Als het hek open staat kan je er gerust eens binnenlopen. Je kan dan net als de stadskinderen even proeven van de boerenbuiten in dit surrealistische stadsdecor. Er wordt zelfs aandacht besteed aan ecologie: het afvalwater komt niet in de riolen terecht maar wordt natuurlijk gezuiverd en vormt uiteindelijk een vijver.

Neem de betegelde doorgang tussen de boerderij en de appartementstoren. Je komt in het Maximiliaanpark. Hou bij de allereerste splitsing rechts aan en neem vervolgens aan het kruispuntje dat met kasseien geplaveid is links. Neem dan het eerste padje naar rechts, dat op het einde iets naar omhoog loopt. Hier duikt plots een verrassing op: een **openluchttheatertje** (3). Verlaat het theatertje langs het podium en neem vervolgens het lange rechte pad naar rechts, evenwijdig met de straat. Die straat (Willebroekkaai) ligt op de plek waar vroeger de

Kinderboerderij

Foto : Michael De Lausnay ©

Willebroekse Vaart lag. Naast de Vaart lag de Groendreef, die haar naam gaf aan het eerste treinstation. De Groendreef was in de 18de en 19de eeuw een prestigieuze dreef waarlangs de Brusselse burgerij op zondag ging wandelen tot in Laken.

Je komt uit op de Simon Bolivarlaan. Rechts zie je de WTC-torens van de Noordwijk opduiken. In de verte kijk je op het CCN, Communicatie Centrum Noord, zeg maar het huidige Noordstation. Recent domineert echter, bij geschikt weer, een **luchtballon** (4) de Noordwijk. In deze nieuwste attractie kan je genieten van een mooi uitzicht over de stad.

Steek via de zebrapaden de Bolivarlaan en vervolgens ook de Willebroekkaai over. Neem dan de Dijlestraat voor je. Je komt uit bij het Zeekanaal Brussel-Schelde,

Maximiliaanpark

Foto : Michael De Lausnay ©

vroeger de **'Willebroekse Vaart' (5)** genoemd. Deze Vaart werd reeds in de 16de eeuw gegraven om Brussel via Rupel en Schelde met Antwerpen te verbinden. Het was een van de eerste kanalen van die omvang ter wereld. Het eindigde in de binnenstad met een dokken-complex, dat de haven van Brussel vormde. In het begin van de 20ste eeuw paste men het kanaal aan voor de ontvangst van zeeschepen. De nieuwe haveninfrastructuur kwam buiten de middeleeuwse stad te liggen, hier dus. Het laatste stuk van het kanaal zelf schoof op van de Willebroekkaai naar hier, om het in rechte lijn te verbinden met het Kanaal Brussel-Charleroi. Toen men de havenactiviteiten nog verder naar het noorden verschoof, geraakte deze buurt in verval. Langs dit Bécodok kwam jarenlang de enige animo van de boten van kunstenaar Erik Pevernagie 'Ric's River Boat' en 'Ric's Art Boat', die gebruikt worden voor fuiven, feestjes en kunsttentoonstellingen. De stad Brussel heeft intussen ook de potentie van dit gebied ingezien: de kanaalzone werd recent heraangelegd met de bedoeling er een recreatieve functie aan te geven. Er zijn nu nieuwe aanlegsteigers voor plezierboten en een gerestaureerde oude havenkraan. Vorige zomer werd helemaal duidelijk waar de stad Brussel met deze zone naartoe wil toen hier een heus strand werd aangelegd, **'Brussel-Bad' (6)**. Waarschijnlijk wordt het initiatief elke zomer herhaald. Bemerkt, voor je verder gaat, ook even het algemeen beeld dat je van hieruit hebt op een van de enorme stapelhuizen van de Thurn & Taxis-site aan de overkant van het kanaal, waarover later meer.

Volg de Akenkaai (hier aan het oranjegekleurde nachtcafé **'Melting Pot' (7)** aangeduid als 'Sloepenkaai') naar rechts. Tegenover het tankstation staat nog het oude stapelhuis van de Grand Bazar Anspach, waarvan de winkel vroeger aan de Anspachlaan was.

Ga op het einde naar links over de brug. Aan de andere kant van de brug ligt het veel bredere **Vergotedok (8)**. Vanaf hier zijn de bedrijven gevestigd die van de Brusselse haven gebruik maken. De havenactiviteiten strekken zich verder uit tot Laken, Neder-over-Heembeek en Haren. Tot 1921 waren dat zelfstandige gemeenten, maar ze werden door Brussel geannexeerd met het oog op de uitbouw van de haven. De Brusselse zeehaven is misschien klein bier vergeleken met werelddhavens als Antwerpen en Rotterdam. Toch heeft die een niet te onderschatten economisch belang voor de regio. Pakweg 12 000 mensen zijn er tewerkgesteld. Vaak gaat het over laaggeschoolde jobs. Ook vanuit mobiliteits oogpunt heeft

Haven

Foto : Michael De Lausnay ©

de haven zijn belang. In theorie, als er goed gebaggerd wordt, kunnen hier schepen tot 1350 ton varen. Een dergelijk schip houdt zowat 65 zware vrachtwagens van de weg!

In het gele art decogebouw links voorbij de brug zetelt het havenbestuur. Ga voorbij het havengebouw om de hoek. Het grote omheinde gebied aan de overkant van de Havenlaan is de site van **'Thurn & Taxis' (9)**. Ooit lagen hier zompige weiden nabij de Zenne waar de adellijke familie Thurn & Taxis, die postlijnen exploiteerde, paarden liet grazen die ingezet werden als trekdier voor de postkoetsen. In het begin van de 20ste eeuw kwamen er reusachtige stapelhuizen met aansluitende spoorrangeerinfrastructuur bij de nieuwe zeehaven. In het verlengde van het zebrapad heb je zicht op een magazijn met zaagtandstructuur ('sheddak'). Dit dak overspant een breedte van 60 meter zonder steunpunten en bevat

Haven, Ric's Art Boat

Foto : Michael De Lausnay ©

Thurn & Taxis

Foto : Michael De Lausnay ©

scharnieren om de eventuele verzakkingen van de moerassige grond op te vangen! Een knap stukje industriële archeologie, dat dan ook beschermd is als monument.

Volg de Havenlaan links. Vandaag de dag heeft de hele site haar oorspronkelijke overslagfunctie verloren. Overheid en privé zijn op zoek naar herbestemmingen. Je herkent nu aan je rechterkant van dichterbij het grote **Koninklijke Stapelhuis (10)**. Het wordt momenteel verbouwd tot kantoren, met winkels op de gelijkvloerse verdieping. In januari laatstleden hield de VLD in dit gebouw zijn nieuwjaarsreceptie. Het vroegere magazijn met sheddak erachter werd lang begeerd door een bouwpromotor die er een concertzaal wou van maken. Dit 'Music-City'-project is definitief van de baan. Het magazijn krijgt een bestemming als expositieruimte. Achter de stapelhuizen ligt nog een enorme lap braakliggende grond. Daar werd tijdens de voorbije zomers het muziekfestival **'Couleur Café' (11)** georganiseerd. De definitieve herbestemming van die terreinen ligt nog niet vast. Waarschijnlijk komen er woningen en een ingenieurscampus.

Loop tot bij de volgende verkeerslichten. Steek de Havenlaan over en vervolg tot aan de Picardstraat. Volg deze straat. Het eerste deel van de Picardstraat wordt aan de rechterkant volledig ingenomen door de vroegere **douanekantoren (12)**. Binnen is er een lange midden-gang met langs beide kanten niets dan authentieke loketjes. Indrukwekkend! Voor dit gebouw ligt nog geen nieuwe bestemming vast.

Loop door tot je naast het douanegebouw het volgende reusachtige gebouw met rode baksteen ziet opduiken: het voormalige **goederenstation (13)** van de haven. Het bestaat uit drie enorme hallen waar treinen binnenreden om geladen en gelost te worden. Als de poort van zo'n hal openstaat, heb je een zicht op de indrukwekkende dakconstructie van ijzer en glas. Sinds 2002 is in een uithoek van het gebouw de Brusselse circusschool gevestigd. **Tegenover dit vroegere station zijn er enkele mogelijkheden om een hapje te eten, evenals in het eerste deel van de Ribaucourtstraat.**

Neem, schuin tegenover de eerste stationshal, de Ribaucourtstraat. Loop tot voorbij de derde zijstraat aan de linkerkant. Tegenover de knalgele meubelzaak zie je het - van de straat afgeschermd - woonproject 'De tuin van de gieterijen'. Hier huisde vroeger de kachelgieterij **Nestor Martin (14)**. De oude fabriek is nu omgebouwd

Douane-entrepot

Foto : Michael De Lausnay ©

tot appartementen van de Gewestelijke Ontwikkelings Maatschappij voor Brussel. Een van de opdrachten van de GOMB is om de woonfunctie van de stad te versterken. Ze doet dit met de bouw van appartementen voor de middenklasse in achtergestelde buurten.

Keer op je stappen terug en neem direct de Ulensstraat rechts, langs het oude hoekpand van de Nestor Martin-fabriek. Het einde van de straat wordt zowel links als rechts ingenomen door de nieuwe gebouwen van de KBC-hoofdzetel. Als compensatie voor deze kantorenstad moest de KBC ook woningen in de buurt realiseren. De verbouwing van de Nestor Martin-fabriek van daarnet tot woningen was een van de projecten die KBC mee financierde.

Je komt uit op de Havenlaan. Neem deze naar rechts, langs de KBC. Deze ietwat bombastische architectuur van het gebouw is van de hand van de Limburgse architect Jaspers. De gebruikte kleur is zo 'typisch' dat men wel eens spreekt over 'Jasperiaans groen'. Steek vervolgens de Opzichtersstraat over. Op het grote kruispunt zie je het monument "Aan de ontwerpers van de zeehaveninrichting" uit 1912. De lantaarn, aangesloten op electriciteit, straalde de welvaart van de Brusselse haven uit. Toen in 1957 de Kleine Ring met tunnels uitgerust werd als snelle verbindingsweg naar de Expo op de Heizel, werd het monument naar de Vilvoordelaan (ver van het centrum) verbannen. Sinds vorig jaar staat het opnieuw op zijn vroegere plek.

Steek links het zebrapad van de Havenlaan over en loop tot op de Saintelettebrug. Van hieruit heb je opnieuw zicht op het Bécodok. Links aan het nieuwe ponton is er een schuildak gebouwd voor wie op de boten van La Fonderie (havenrondvaarten) of Brussels By Water (pleziertochten naar bvb. Ronquières) wacht. De ruwbouw even verder wordt een café-restaurant. De bedrijven langs het kanaal financierden mee de heraanleg van deze kaai.

Ga verder over de brug. Het eerstvolgende bouwblok bukt uit van de Vlaamse activiteiten. Op de hoek vindt je er de burelen van de Vlaamse Gemeenschapscmissie (VGC), een soort Vlaamse Brusselse politieke koepelstructuur. Loop er gerust even binnen en kijk in de folderstandjes wat u interesseert. Net voorbij de VGC staan de gebouwen van het **Kaaitheater (15)**. Het Kaaitheater werd ondergebracht in de ruimte van de vroegere

Modernistische ABC-Luna-theaterzaal die gedurende ruim 30 jaar had leeggestaan. Het Kaaitheater presenteert theater, dans en concerten, met een sterke nadruk op vernieuwend werk. Veel aandacht gaat naar het opzetten van eigen producties en coproducties, met kunstenaars en groepen uit binnen- en buitenland. Aan de straatzijde vind je er het gezellige **Kaaitheatercafé (16)** met o.a. een goede spijskaart. Op de eerste verdieping heeft het Vlaams Theater Instituut (VTI) zijn stek.

Draai echter voor de VGC de Akenkaai links in. Even verder loop je voorbij de burelen van het Kaaitheater en voorbij monumentale garagegebouwen van Citroën. Een prachtstaaltje van Modernistische architectuur uit de jaren 1930.

Draai de volgende straat rechts in. Dit straatstuk was vroeger een dok. Het deed dienst als afvoerplaats van het huisvuil van Brussel. Daarom heetten de aanlegsteigers 'Ruimingskaai'. Van toen dateren ook de gebouwen aan de andere straatzijde. Het was **La Ferme de Boues (17)**, dus de 'boerderij van het stort'. Deze naam verwijst naar de traditie dat boeren het stedelijke huisvuil hier kwamen ophalen en gebruikten als mest voor bij hun landbouw. De architectuur van het hoekgebouw verwijst trouwens enigszins naar een herenboerderij. Vandaag

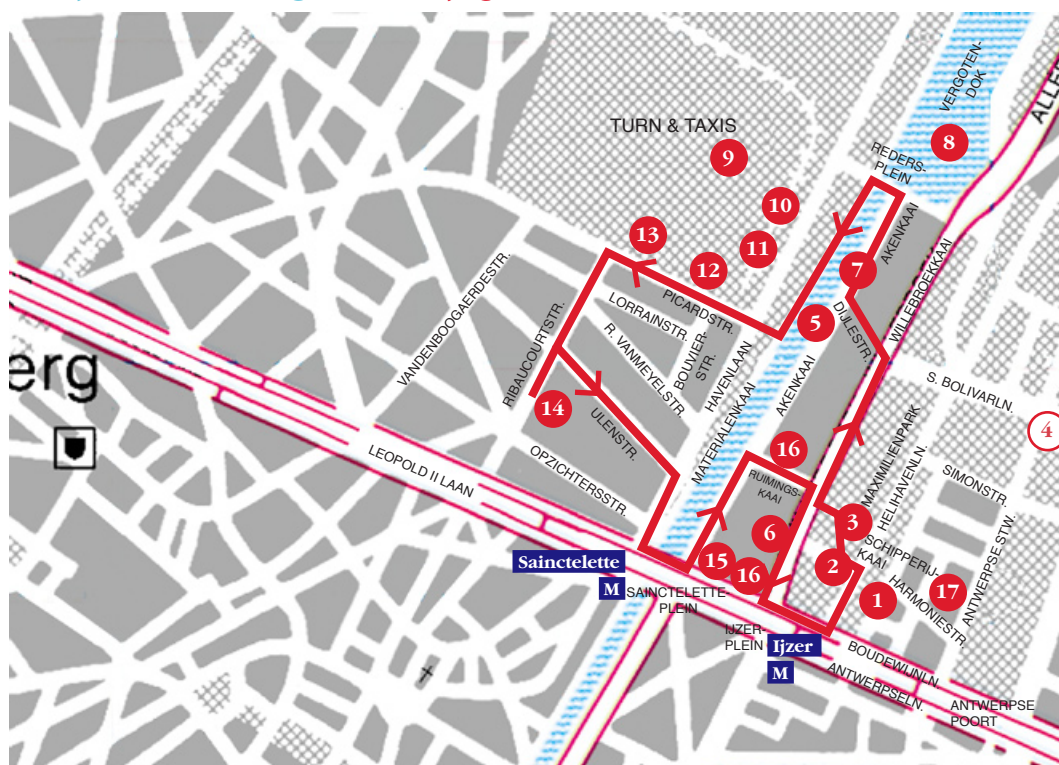
huizen in deze gebouwen de huisvuilophalingsdiensten van het Brusselse Gewest.

Draai bij de Willebroeksekaai opnieuw naar rechts. Aan de overzijde herken je kinderboerderij. Bij het volgende kruispunt zie je rechts de monumentale tentoonstellingszalen van Citroën. Het gebouw vertelt iets over de tijdsgeest van toen. Het gebouw is eigenlijk niets anders dan een pronkkast, een enorme ruimte achter glas, waar alle aandacht moest gaan naar de auto's die er tentoongesteld werden, vanuit een fierheid om vakmanschap en techniek zichtbaar te maken, en niet te laten verdwijnen achter een scherm van overladen 19de-eeuwse versieringsarchitectuur.

Steek er echter links het zebrapad van de Willebroeksekaai over. Zo bereik je opnieuw de ingang van het metrostation 'Ijzer' en meteen ook het eindpunt van deze wandeling.

Voor de liefhebbers is er ook het sociale buurtcentrum **De Harmonie (17)** in de Harmoniestraat waar er een heel warmmenselijke sfeer is en mensen een pintje kunnen drinken.

Kaartje voor wandeling #15 : Bedrijvig Brussel

Elke week een nieuwe 'doe-het-zelf' wandeling van Broodje Brussel op www.opbrussel.be
Deze wandeling is een initiatief van OPB in samenwerking met Brukselbinnenstebuiten
Copyright Onthaal en Promotie Brussel ©

VOET AAN DE GROND IN BRUSSEL

Onthaal en Promotie Brussel
Muntplein - Prinsenstraat 8 • B-1000 Brussel
0800 13 700 • info@opbrussel.be • www.opbrussel.be